

BIOLOGIYA TA'LIM YO'NALISHI TALABALARIGA KASBGA YO'NALTIRILGAN INGLIZ TILI O'QITISHDA KLASTERLI YONDASHUVNING AHAMIYATI

Dushayeva Soxiba Janikulovna

Guliston davlat universiteti

"Ingliz tili va adabiyoti" kafedrası katta o'qituvchisi.

Annotatsiya: *Ushbu ilmiy maqola biologiya ta'lim yo'nalishi talabalariga kasbga yo'naltirilgan ingliz tilini o'qitishda klasterli yondashuvning afzalliklarini o'rganadi.*

Kalit so'zlar: *klasterli yondashuv, ELT, bilim, o'qitish metodikasi, integratsiya, strategiya, biologiya ta'limi.*

Аннотация: *В данной исследовательской статье рассматриваются преимущества использования кластерного подхода в преподавании профессионально-ориентированного английского языка студентам биологических специальностей.*

Ключевые слова: *кластерный подход, ELT, знания, методика преподавания, интеграция, стратегия, биологическое образование.*

Abstract: *This research paper examines the benefits of using a cluster approach to teaching professionally-oriented English to students in biology speciality.*

Key words: *cluster approach, ELT, knowledge, teaching methodology, integration, strategy, biology education.*

Ingliz tilini o'qitishda (ELT) til o'rganuvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu masala, ayniqsa, talabalar aniq akademik yoki kasbiy maqsadlarni ko'zlaydigan kasbga yo'naltirilgan ingliz tilini o'qitish (ELT) dasturlarida juda muhim hisoblanadi. Ingliz tilini maxsus maqsadlarda o'qitishni talab qiladigan bunday sohalaridan biri bu biologiya ta'lim yo'nalishi hisoblanib, bo'lg'usi biologiya ta'lim yo'nalishi o'qituvchilari sifatida talabalar muloqot qilish uchun zarur lingvistik, pragmatic, sotsio-lingvistik sotsio-madaniy, kommunikativ kompetentsiyalarni egallagan bo'lishlari davr talabi bo'lmoqda. Shu sababli bo'lg'usi mutaxassis sifatida ushbu yo'nalish talabalar o'z sohalarida uchraydigan murakkab ilmiy tushunchalarni ingliz tilida bilishlarini va muloqotda qo'llay olishlarini taqozo etadi. Ushbu yo'nalish mutaxassislari ta'lim, muloqot jarayonida duch keladigan muammolarga javoban, kasbga yo'naltirilgan ingliz tilini o'qitishda klasterli yondashuv paydo bo'ldi. Ushbu yondashuv mutaxassislikka mos bilimlarini, tilni o'qitish bilan birlashtirib integratsiya jarayonini namoyon etadi hamda talabalar uchun keng qamrovli va kasbga yo'naltirilgan o'quv dasturini taqdim etadi.

Biologiya ta'lim yo'nalishi bo'yicha tahsil olayotgan talabalar uchun kasbga yo'naltirilgan ingliz tilini o'qitish dolzarbligining asosiy sabablaridan biri bu ularni kelajakdagi kasblarida muvaffaqiyat qozonish uchun zarur til ko'nikmalari bilan

ta'minlashdir. Ushbu soha talabalari ingliz tilida samarali muloqot qilish juda muhim bo'lgan turli vaziyatlarga duch kelishadi. Masalan, ular o'zlarining tadqiqot natijalarini xalqaro konferentsiyalarda taqdim etishlari, turli mamlakatlar olimlari bilan hamkorlik qilishlari ingliz tilida so'zlashadigan sharoitda biologiyani o'rgatishlari zarur bo'lishi mumkin. Bunday vaziyatlarda talabalar o'z g'oyalarini samarali yetkazish, hamkasblari bilan hamkorlik qilish yoki talabalar bilan bog'lanish, ularning kasbiy yuksalishiga to'sqinlik qilishi mumkin bo'lgan holatlarda o'zlarining istiqbolli imkoniyatlaridan kasbga yo'naltirilgan muhitda til o'rganish imkoniyatlaridan samarali foydalanishlari klasterli yondashuv asosida yani tizimli tarzda ingliz tilini o'rganishishlarini talab etadi. Shu sababli, ularni kelajakdagi kasbining o'ziga xos til talablariga qaratilgan kasbga yo'naltirilgan ingliz tilini o'qitish bilan ta'minlash ularning biologiya ta'limi sohasidagi muvaffaqiyatlarini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Ingliz tilini o'qitishda klaster yondashuv tobora dolzarb masalaga aylanib bormoqda. Ushbu yondashuv muayyan soha vakillari uchun zarur bo'lgan til ko'nikmalari va malakalariga e'tibor qaratish orqali tilni o'qitishda yaxlit va kompleks yondashuvni namoyon etadi. Biologiya ta'limida klaster yondashuvi biologiya sohasi bilan bog'liq mavzular, materiallar va vazifalarni o'z ichiga olgan ingliz tili mashg'ulotlarini loyihalashni tashkil etadi. Ushbu yondashuv tilni autentik muhitda o'rganish va talabalarning kelajakdagi sohasiga mos tarzda tashkil etilishi bilan o'ziga xoslikni aks ettiradi.

Biologiya ta'lim yo'nalishida klaster yondashuvini muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun bir nechta asosiy strategiyalarni ko'rib chiqish joizdir.. Birinchidan, biologiya darslarida ingliz tili ko'nikmalarini integratsiyalashtirishni ta'minlash uchun til va mutaxassis fan o'qituvchilari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish zarur. Bunga muntazam muloqot, qo'shma darslarni rejalashtirish va umumiy baholash amaliyoti orqali erishish mumkin. Bundan tashqari, talabalarning hayotiy ilmiy til va tushunchalar bilan tanishishini ta'minlash uchun haqiqiy, sohaga mos materiallar va vazifalardan foydalanishga ustuvor ahamiyat berish kerak. Bu orqali amalga oshirilishi mumkin o'quv dasturiga ilmiy maqolalar, tadqiqot ishlari va amaliy tadqiqotlarni kiritish, talabalarga o'zlarining til va sohaviy bilimlarini amaliy sharoitda qo'llashga imkon beradigan loyihaga asoslangan o'quv tadbirlarini tashkillastirish ularning ikkala fanni tushunishi va samarali o'zlashtirishini ta'minlaydi. Ushbu loyihalar dala ishlari, laboratoriya tajribalari yoki ushbu sohadagi mutaxassislar bilan o'zaro aloqalarni o'z ichiga olishi mumkin, bu esa talabalarga bir vaqtning o'zida ilmiy savodxonligi va ingliz tili ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi. Shuningdek, shakllantiruvchi va summativ baholashlar diqqat bilan ishlab chiqilishi zarur hisoblanib, til va kontentni o'rganish maqsadlarini baholash, talabalarga qimmatli fikr-mulohazalarni taqdim etish va kelajakda o'qitish jarayonini samarali tashkil etish uchun zamin bo'lib xizmat qiladi. Ushbu strategiyalarni amalda muntazam tatbiq etish talabalar uchun yanada integratsiyalashgan va samarali o'quv jarayonini ta'minlaydi.

Biologiya ta'lim yo'nalishi bo'yicha talabalarga ingliz tilini o'qitishda klaster yondashuvidan foydalanishning asosiy afzalliklaridan biri bu haqiqiy hayotni aks ettiradigan dinamik o'quv muhitini yaratish vazifasi xisoblanadi. Biotexnologiya yoki atrof-muhitni muhofaza qilish kabi muayyan sohalar yoki mavzular atrofida til o'qitishni tashkil etish orqali talabalar kelajakdagi sohalarida faol bo'lish uchun zarur bo'lgan til va ko'nikmalarni chuqurroq anglashlari mumkin. Bundan tashqari, klaster yondashuvi talabalar va o'qituvchilar o'rtasida fanlararo hamkorlikni yo'lga qo'yish imkonini beradi va mavzuni yaxlit tushunishga yordam beradi. Biroq, klaster yondashuvini amalga oshirish ham bir nechta muammolarni keltirib chiqaradi. Masalan, o'quv materiallari va tegishli tadbirlarni loyihalash va bir nechta fanlarni integratsiyalash vaqt va resurslarni sezilarli darajada sarflashni talab qilishi mumkin. Bundan tashqari, bir necha o'qituvchilar sa'y – harakatlarini, kooperativ, kollaborativ faoliyatni muntazam olib borishni talab etadi. Ushbu qiyinchiliklarga qaramay, klaster yondashuvining afzalliklari uni biologiya ta'limi sohasida kasbga yo'naltirilgan ingliz tilini o'qitish uchun istiqbolli yondashuv bo'la olishini namoyon etadi.

Kasbga yo'naltirilgan ingliz tilini o'qitishga klasterli yondashuv biologiya ta'lim yo'nalishi bo'yicha talabalarga katta imkoniyat yaratadi. Til ko'nikmalarini sohaga oid bilimlar bilan birlashtirgan holda, talabalar kelajakdagi karyeralarida muvaffaqiyat qozonishi, autentik materiallar va vazifalardan foydalanish, ularning motivatsiyasi va faolligini oshiradi. Bundan tashqari, til va mutaxassislik fani o'qituvchilari o'rtasidagi hamkorlik yanada yuksalib, yaxlit o'quv dasturini qo'llash imkonini beradi. Biologiya ta'limi talabalarining o'ziga xos til ehtiyojlarini qondirish orqali ushbu yondashuv til o'rganish va kasbiy amaliy biologiya ta'limida klaster yondashuvini muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun bir nechta asosiy strategiyalarni ko'rib chiqish zaruratini aks ettiradi. Birinchidan, dars jarayoida ingliz tili ko'nikmalarini integratsiyalasuvini ta'minlash uchun til va mutaxassislik fani o'qituvchilari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish zarur. Bunga muntazam muloqot, qo'shma darslarni rejalashtirish va umumiy baholash amaliyoti orqali erishish mumkin. Birinchidan, talabalarning hayotiy ilmiy til va tushunchalar bilan tanishishini ta'minlash uchun haqiqiy, sohaga xos materiallar va vazifalardan foydalanishga ustuvor ahamiyat berish kerak. Bu orqali amalga oshirilishi mumkin o'quv dasturiga ilmiy maqolalar, tadqiqot ishlari va amaliy tadqiqotlarni kiritish zarur. Bundan tashqari, talabalarga o'zlarining til va sohaviy bilimlarini amaliy sharoitda qo'llashga imkon beradigan loyihaga asoslangan o'quv tadbirlarini kiritish ularning ikkala fanni tushunishi va saqlanishini kuchaytirishi mumkin. Ushbu loyihalar dala ishlari, laboratoriya tajribalari yoki ushbu sohadagi mutaxassislar bilan o'zaro aloqalarni o'z ichiga olishi mumkin, bu esa talabalarga bir vaqtning o'zida ilmiy savodxonligi va ingliz tili ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi. Bundan tashqari, shakllantiruvchi va summativ baholashlar diqqat bilan ishlab chiqilishi zarur hisoblanadi. Ushbu strategiyalarni qo'llash biologiya ta'lim yo'nalishi bo'yicha talabalar uchun yanada integratsiyalashgan va samarali o'quv jarayoniini ta'minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, kasbga yo'naltirilgan ingliz tilini o'qitishga klasterli yondashuv biologiya ta'lim yo'nalishi bo'yicha talabalarga samarali natijalarga erishish imkonini beradi. Til ko'nikmalarini sohaga oid bilimlar bilan birlashtirgan holda, talabalar kelajakda o'z sohalarida muvaffaqiyat qozonishlarini kafolatlaydi. Autentik materiallar va vazifalardan foydalanish talabalarga haqiqiy muhitda faol, bo'lish motivatsiyatsiyasini oshiradi. Bundan tashqari, til va mutaxassis fan o'qituvchilari o'rtasidagi hamkorlikni ta'minlab, ingliz tilini kasbga yo'naltirgan holda o'qitishga mo'ljallangan mukammal dasturlar yaratish imkonini beradi.

Biologiya ta'lim yo'nalishi talabalarining o'ziga xos til ehtiyojlarini qondirish orqali ushbu yondashuv til o'rganish va kasbiy amaliyot o'rtasidagi tafovutni bartaraf etadi va natijada talabalarga samarali ta'lim olish imkoni yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Jun Van. Beshinchi Xitoy kompyuter jamiyati bioinformatika konferentsiyasi uchun Biologiya uchun Omics tomonidan boshqariladigan hisoblash o'rganish modellari va usullari. Dev Guohua, chegara Media SA, 10/5/2022
2. Jana S. Marzano. Boshlang'ich so'z ta'lim uchun Klaster yondashuv. Robert J. Marzano, Xalqaro Reading Uyushmasi, 1/1/1988
3. Marjori M. Kaiser. Karyera ta'limi va ingliz tili bo'yicha insholar, K - 12. Karyera ta'limi loyihasi, ingliz Tili o'qituvchilari Milliy Kengashi, 1/1/1980